

Aningaasanut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq
Landsstyremedlem for Finansier og Udenrigsanliggender
Minister of Finance and Foreign Affairs

Asii Chemnitz Narup
Inuit Ataqtigiit
/Her

Svar på §36, stk. 1, 13. december 2006 vedr. spørgsmål i relation til "FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder:"

Kære Asii Chemnitz Narup,

Du har sendt en række spørgsmål om Landsstyrets, Danmarks og NGO'ers, herunder ICC's deltagelse i FN's arbejde vedr. oprindelige folks rettigheder.

Dine spørgsmål tager udgangspunkt i, at FN ikke, som ventet og håbet, vedtog FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder på FN's Generalforsamling. Deklarationen var på dagsordenen i 3. Udvalg, der arbejder med menneskerettigheder. Jeg vil indledningsvis give en status på denne vigtige proces:

Grønlands Hjemmestyre har deltaget aktivt i hele forløbet omkring udarbejdelse og forhandling af Deklarationen. Grønlands Hjemmestyre deltager på regeringsniveau i den danske delegation ved Landsstyret, eller ved Udenrigsdirektoratet. ICC deltager som Indigenous Peoples' Organisation (IPO) på NGO-niveau. Inuit Circumpolar Council (ICC) har som NGO speciel konsultativ status (kategori 2) under FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC).

Deklarationen foreligger nu som en kompromistekst udarbejdet af formanden for Deklarationsarbejdsgruppen ("Working Group established in accordance with Commission on Human Rights resolution 1995/32 of 3 March 1995," også kaldet open-ended inter-sessional working group, eller working group on the draft United Nations declaration on the rights of indigenous peoples).

Deklarationsteksten blev efter oprindelige folks ønske og intens lobbyvirksomhed fra både repræsentanter for verdens oprindelige folk, stater, NGO'er og academia vedtaget på FN's nyoprettede Menneskerettighedsråds konstituerende møde i Genève den 29. juni i år. Deklarationen skulle herefter behandles på FN's Generalforsamling i form af et resolutionsudkast i Menneskerettighedsrådets rapport.

Det viste sig fra starten at blive en vanskelig proces af flere grunde. For det første har der været en del modstand imod at nedlægge den oprindelige Menneskerettighedskommission og opgradere til det nuværende Menneskerettighedsråd på et højere niveau i FN. For det andet finder en række stater Deklarationsteksten for vidtgående. Efter først at stille krav om, at processen

22. december 2006
J.Nr. : 09.53-01/09.54
P.O. Box 1037
DK-3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 46 14
Oed@gh.gl
www.nanoq.gl

skulle afsluttes inden et år, vil de nu fortsætte forhandlingerne om den, eller ligefrem forhindre dens vedtagelse overhovedet.

Jeg deltog i ministerugen under Generaldebatten ved åbningen af FN's 61. Generalforsamling netop med henblik på at drøfte strategien for at få Deklarationen vedtaget på Generalforsamlingen. Vi var i dialog med forskellige ligesindede stater og søgte at opnå så stor opmærksomhed og støtte til dens vedtagelse som muligt.

Jeg kan eksempelvis nævne, at jeg havde konstruktive møder med et medlem af Mexico's Cabinet, Xóchitl Galvéz Ruiz, der er generaldirektør for Mexicos Nationale Kommission for Oprindelige Folk. Jeg mødtes også med den peruvianske formand for Deklarationsarbejdsgruppen og forfatter til den nuværende Deklarationstekst, Luis-Enrique Chavez. Mexico og Peru har sammen med ligesindede lande, som de nordiske lande og EU-kredsen, haft meget fremtrædende roller i Deklarationsprocessen, som nu fortsætter ved uformelle konsultationer i New York.

Resultatet blev, som du nævner indledningsvis, at Deklarationen desværre ikke blev vedtaget den 28. november. Mens Danmark og Grønland var medforslagsstillere for en enkel procedureresolution til vedtagelse af Deklarationen, lykkedes det bl.a. med stor medvirkning fra CANZAUS-landene (Canada, New Zealand, Australien og USA), at få den afrikanske gruppe i FN til at afspore processen ved at foreslå en tilsyneladende uskyldig ændring til ovennævnte resolutionforslag. Ændringsforslaget indebærer en udsættelse af vedtagelsen, mhp. at staterne kan få tid til at studere den nærmere. Med andre ord lykkedes det de mere skeptiske lande at vinde tid til eventuelt at opnå det de ønsker, nemlig at få åbnet Deklarationsteksten til fornyet forhandling. Deres hensigt er at få den gjort endnu svagere end den kompromistekst, der, i forhold til det oprindelige udkast, allerede tager hensyn til en lang række af staternes ønsker.

Der er fortsat en intens proces i gang i FN for at få Deklarationen vedtaget. Danmark arbejder bl.a. via Grønlands Hjemmestyre tæt sammen med "Indigenous Caucus" (oprindelige folks fælles stemme), herunder ICC og NGO'er, som eksempelvis IWGIA, der aktivt og finansielt støtter oprindelige folk i processen. Samtidigt koordinerer medforslagsstillergruppen til resolutionsudkastet om vedtagelse af Deklarationen - ført an af Mexico med flere – med hensyn til uformelle konsultationer med den afrikanske gruppe.

1) "I vinters blev der imellem Landsstyret og FN's Permanente Forum for oprindelige Folk drøftet emnet omkring Partnerskabsaftaler; hvad er resultatet af omtalte tiltag?"

Den internationale ekspertworkshop om partnerskaber, som Landsstyret arrangerede i et samarbejde med Permanent Forum for Oprindelige Folks

Anliggender blev en stor succes. Workshopen var finansieret af Danida og Grønlands Hjemmestyre og blev afholdt i partnerskab med ICC. Workshopen var samtidigt en opfølgning på det dansk-grønlandske partnerskabsinitiativ fra FN-Topmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg i 2002.

Formålet med workshopen var, på baggrund af eksperters indlæg, at udarbejde anbefalinger om forskellige typer af partnerskaber, dels til Permanent Forums arbejde, dels som et bidrag til konkretisering af opgaverne i FN's Andet 10-År for Verdens Oprindelige Folk.

Partnerskabskonceptet er efterhånden blevet et anerkendt redskab i lokalt, regional og globalt samarbejde. Etablering og udvikling af partnerskaber er også grundliggende for arbejdet i Permanent Forum, der netop har til opgave at styrke koordinationen mellem oprindelige folk, regeringer, mellemstatslige organisationer, NGO'er og FN-systemet som helhed med henblik på at forbedre forholdene for verdens oprindelige folk.

Rapporten fra ekspertworkshopen i Nuuk indgik som officielt FN dokument på de seks FN sprog som en del af materialet til den 5. møderække. Workshopen var et led i implementeringen af FN's Andet 10-År for Verdens Oprindelige Folk og blev derved genstand for et indlæg under dette dagsordenspunkt afgivet af Udenrigsdepartementet på vegne af Grønland og Danmark.

Et andet formål var at skabe rammerne for, at Permanent Forums medlemmer kunne holde det første forberedelsesmøde nogensinde i en af oprindelige folks regioner – og dermed udenfor FN's hovedkvarter i New York.

Omkring 79 personer fra omkring 30 lande deltog i forberedelse og afvikling af møderne. Heraf finansierede Danida og Hjemmestyret conferenceudgifter og forplejning for alle deltagere samt rejse-, opholdsudgifter og dagpenge for 28 deltagere, inklusive Permanent Forums Sekretariat og tolke. Med Danidas støtte var det muligt udover oprindelige folks eksperter at finansiere enkelte regeringers deltagelse, herunder særligt fra de udviklingslande, der traditionelt ikke viser interesse for eller forståelse for oprindelige folks situation.

Et eksempel herpå er Indonesien, som i New York har været stærkt kritisk og skeptisk overfor Permanent Forums aktiviteter, men som valgte at sende en repræsentant, der på mødet deltog yderst positivt og engageret. Workshopen foregik under veloplagt og stram grønlandsk ledelse og med høj disciplin.

Workshopen havde stor mediebevågenhed. Den grønlandske presse ved KNR Radio og TV, samt Sermitsiaq dækkede workshop og Permanent Forums formøde. Der blev lavet en del optagelser til nyhedsudsendelser og arkiv. Derudover deltog flere journalister fra bl.a. Radioavisen på KNR som observatører i workshopen.

ICC forestod et kulturelt program ved et arrangement i Katuaq sponsoreret af Landstinget til samtidig markering af åbningen af Landstingets vintersamling.

Et vigtigt succeskriterium for workshoppen var først og fremmest erfaringsudveksling og documentation. Dernæst var Permanent Forum og Sekretariat enige om vigtigheden af, at Permanent Forum som helhed opnår kendskab til de forskellige regioner og levevilkår for oprindelige folk. Desuden var det vigtigt med internatformen at styrke team-building mellem oprindelige folks repræsentanter og regeringsrepræsentanter, hvilket ikke sker på same made under møderne i FN's hovedkvarter i New York.

Grønlands initiativ til formødet i Nuuk har således givet anledning til, at Kina nu afholder formøde for Permanent Forum inden den 6. mødesamling i 2007. Dette er i sig selv udtryk for stor og potentielt storpolitisk succes og er samtidig med til styrke Permanent Forums status i fremtiden. Kina er kendt for sin manglende anerkendelse af oprindelige folk, inklusive de mange i Kina.

Rusland og Sydafrika har også vist interesse for at arrangere formøder for Permanent Forum. Der er ingen tvivl om at Grønlands Hjemmestyre sammen med ICC har skabt en vigtig præcedens i Permanent Forums arbejde.

Landsstyret betragter det som en stor succes og positiv signalværdi, at store lande som disse støtter Permanent Forums arbejde.

En vigtig sidegevinst er det også, at Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg havde et meget udbytterigt møde med Permanent Forum. Dette resulterede bl.a. i Udvalgets efterfølgende deltagelse i Permanent Forums 5. møde i New York.

Der blev også lejlighed for workshopdeltagerne til at mødes med medlemmerne af Landstinget. Herudover fik medlemmerne af Permanent Forum lejlighed til efterfølgende at mødes uformelt med medlemmer af Grønlands Landsstyre.

Endelig blev der i forbindelse med den internationale ekspertworkshop og Permanent Forums møde lejlighed til at drøfte strategier for at fremme Deklarationen for Oprindelige Folks Rettigheder og oprindelige folks deltagelse i FN's nye Menneskerettighedsråd.

- 2) ”Kongeriget Danmark er medlem af FN på vegne af Grønland; og dette til trods deltog Danmark ikke direkte under arbejdet mellem sessionerne i det åbne arbejdsgruppemøde omkring udfærdigelsen erklæringen om de oprindelige folks rettigheder**

(Open-ended intersessional Working Group on a draft United Nations declaration on the rights of indigenous peoples) , idet Østrig deltog som meningsdanner og talsmand på vegne af landene i EU. a) Hvorledes er det reelle samarbejde mellem de ansvarlige danske ministerier og Grønlands Hjemmestyre struktureret i forhold til FN's Permanente Forum for oprindelige Folk – vil EU's rolle som aktør på vegne af vort land til stadighed accepteres? b) Hvilke målsætninger har Landsstyret for strukturen af samarbejdet med FN's Permanente Forum for oprindelige Folk i fremtiden?"

Som det er blevet nævnt indledningsvis, har Grønlands Hjemmestyre ved Udenrigsdirektoratet deltaget aktivt i arbejdet med FN's Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder i et tæt og godt samarbejde med Danmark, repræsenteret ved Udenrigsministeriet og FN-missionerne i Genève og i New York.

Dette konstruktive samarbejde præger også arbejdet i FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender, som det også fremgår ovenfor, og i andre opgaver i forhold til FN.

Det er lidt uklart, hvad du mener med anden del af dit spørgsmål. Dog kan jeg sige, at både Danmark og Grønland deltog aktivt i forhandlingerne forud for vedtagelsen af Deklarationen i Menneskerettighedsrådet i Genève i foråret og i det intensive lobbyarbejde i New York i efteråret.

Med hensyn til dit delspørgsmål a) kan jeg, som det også fremgår af redegørelsen her, blot understrege, at samarbejdet med Danmark er konstruktivt og positivt. Oprindelige folks rettigheder er et prioritetsområde for den danske regering, som allerede i 1994, i samarbejde med Grønlands Hjemmestyre, som en af de første stater i verden udarbejdede en strategi for støtte til oprindelige folk – en strategi der siden har været inspiration for andre.

Arbejdet i en verdensorganisation som FN handler om at skabe alliancer, så man kan stå stærkt i de sager man ønsker at fremme. Hvis der er mulighed for at skabe enighed i EU til fordel for de interesser vi har – i dette tilfælde for fremme af oprindelige folks rettigheder – giver en fælles EU holdning selvsagt langt mere vægt i kraft af de 25 medlemslande, end når at Danmark-Grønland står alene, eller sammen med de fem nordiske lande.

Med hensyn til dit delspørgsmål b) kan jeg oplyse, at Landsstyret ikke på nuværende tidspunkt ser nogen grund til at ændre sin deltagelse i FN's Permanente Forums arbejde. Permanent Forums arbejde er under stadig udvikling. Grønlands Hjemmestyre har allerede bidraget stort til dette arbejde, både ved Forums tilblivelse og i de første år. Bl.a. har Danmark og Grønland været

initiativtager til, at de vestlige lande nu i to perioder har været repræsenteret ved en meget kompetent antropolog og ekspert i oprindelige folk, nemlig Ida Nicolaisen, som er valgt på et nordisk mandat. ICC's grønlandske medlem ved Aqqaluk Lynge er udpeget på et arktisk mandat, som alternerer mellem Samrådet og ICC.

3) ”Organisationer/samarbejdsorganer uden tilknytning til regeringer (NGO-er) og ikke mindst ICC på vegne af vort land og de arktiske folk har spillet en ikke ubetydelig rolle med den målsætning for at fremme og beskytte de oprindelige folks interesser i verdenssamfundet. Hvilke ressourcer (personalemæssige og finansielle) vil Landsstyret stille til rådighed, for at opnå resultater i dette historisk vigtige arbejde før teksten i erklæringen bliver udvandet? ”

I Finansloven kan man læse, at ICC årligt modtager 5 mio. kr. i tilskud fra Landskassen. Denne tilskudskonto hører fortiden under Landstinget. Landsstyret mener, at det er op til ICC selv, i henhold til bevillingsskrivelsen at prioritere disse midler. Det kan supplerende oplyses, at ICC modtager støtte til arbejdet i FN fra Udenrigsministeriet og IWGIA. Herudover modtager ICC støtte fra Miljøstyrelsen til det arktiske samarbejde og til miljøprojekter. Endelig har ICC jævnligt ansøgt og modtaget støtte til diverse aktiviteter fra Udenrigsdirektoratets konto for tilskud til internationale aktiviteter.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Josef Motzfeldt
Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigsanliggender